

NVE

Stavanger, 04.04.2025

Dette brevet sendes på vegne av Naturvernforbundet i Rogaland, NJFF Rogaland, Ryfylke friluftsråd, BirdLife Rogaland, Norges speiderforbund Vesterlen krets og Rogaland KFUK-KFUM Speidere

Søknad om konsesjon - Tou Mølle kraftverk

Høringsuttalelse

Forum for natur og friluftsliv i Rogaland (FNF, 998 129 028) viser til søknad om konsesjon for Tou Mølle kraftverk. FNF er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivsorganisasjoner på regionalt nivå. Til sammen representerer vi betydelige allmenne interesser innen naturvern, landskap og friluftsliv.

Hovedinntrykk

Tauvassdraget er et langt og flott vassdrag i Ryfylke og det er veldig positivt at det er konsesjonsbehandling i vassdraget. Bakgrunnen til at Småkraft AS søker om tillatelse for fortsatt drift og eventuell oppgradering er NVEs vedtak om innkalling til konsesjonsbehandling etter vannressursloven § 66. Som i sin tur kommer av at Tauvassdraget er prioritert i den regionale vannforvaltningsplanen. Inngrepene i vassdraget er gamle og nå er det en mulighet til å reversere disse. Det gir en unik mulighet for å restaurere vassdraget og få totalt sett en mye bedre økologisk tilstand. Det er derfor positivt at NVE har benyttet muligheten for å kalle inn Tou Mølle kraftverk til konsesjonsbehandling, siden formålet med slik innkalling av eldre vannkraftanlegg er å forbedre miljøtilstanden i vassdraget og sette moderne konsesjonsvilkår. Det er også veldig positivt at Småkraft AS, i konsesjonssøknaden sin, skriver at «Målsettingen er å reetablere anadrom strekning i Taelva og sikre stammen av elvemusling.»

Vassdraget har en relativt slak helning, flere store vann og mange sidebekker. Dette gjør det naturlig rikt med gode leveområder for spesielt ørret, sjøørret, laks og ål. Ved å legge til rette for fiskepassasje – som bør være en hovedmålsetting – kan de historiske bestandene av anadrom fisk som sjøørret og laks, reetableres. Vassdraget har også viktige naturverdier knyttet til arter som elvemusling, storørret, ål og naturmangfold generelt. En reetablering av sjøørret og laks i Tauvassdraget vil ikke bare styrke naturmangfoldet, men også bidra positivt til friluftslivet i området, med økt potensial for fiske og naturopplevelser.

Om alternativene 1 og 2

FNF anser alternativ 1 som det dårligste alternativet. Dette mener vi vil ha sterk negativ effekt på den økologiske tilstand i vassdraget og vi kan ikke støtte dette. Den foreslåtte minstevannføringen på 410 liter vil ha sterk negativ effekt i flere partier i vassdraget med risiko for kraftig redusert vanddekt areal og risiko for tørrlegging. Som igjen vil gi negative effekter for fisk, ål og andre vannlevende organismer. Dette er påpekt av flere, blant annet Elveigarlaget DA

Alternativ 2 er en bedre løsning og mer lik dagens situasjon. Hvis det skal gis konsesjon bør dette være foretrukket alternativ, **men det forutsetter en høyere minstevannføring**. En minstevannføring med 410 liter + restvannføring er for lav og en høyere minstevannføring må ligge til grunn minstevannføring. Denne må estimeres med miljødesign kriterier i bunn.

Om manglende alternativ 3

FNF mener det er viktig at en evt. ny konsesjon, med moderne miljøvilkår tuftet på dagens kunnskap om miljødesign og økosystembasert vannføring osv., stiller alle de kravene som trengs for å sikre det Småkraft AS selv oppgir som målsetting, nemlig: "å reetablere anadrom strekning i Tauelva og sikre stammen av elvemusling.". Hvis vilkår som sikrer tilstrekkelig økosystembasert vannføring gjennom året og design som sikrer måloppnåelse oppfattes som for dyrt/ikke lønnsomt, mener vi NVE må vurdere samfunnsnyttene ved fortsatt drift av anlegget., dvs. alternativ 3 – nedlegging. Dette vil være i tråd med §66 i vannressursloven. Hvis konsesjonen avslås, må kraftverket legges ned.

Vi mener at det derfor må utredes et 3. alternativ som innebærer å **ikke tildel konsesjon**. Ved å ikke gi konsesjon vil man kunne restaurere Tauvassdraget og tilrettelegge for tilbakeføring av anadrom og katadrom fisk. Dette gir en unik mulighet å tilrettelegge for fiskens oppvandring og få tilbake et langt og produktivt vassdrag med gode økosystem og med store muligheter for fiske og friluftsliv.

Tauvassdraget med Tysdalsvannet vil i nasjonal målestokk være et stort prosjekt og restaurering av vassdraget vil være et viktig bidrag i å restaurere og tilbakeføre naturen. Dette er i tråd med forpliktelsene Norge har satt seg i Naturavtalen om restaurering og tilbakeføring av minst 30% skadd og ødelagt natur. Dette kan gjøres med relativt lite bortfall av kraftproduksjon.

Minstevannføring

I konsesjonssøknaden oppgis det at det skal slippes minstevannføring på 410 l/s i begge alternativ. Dette er vurdert av Ecofact som tilstrekkelig for fiskevandring gjennom hovedløpet. Dette gjelder flatt over hele året. Dette synes som en vurdering for vannføring gjennom fiskepassasjen, men vi savner dokumentasjon hvordan en slik vannføring påvirker de ulike elvene og bekkestrekningene. Dette vil medføre redusert vanddekt areal oppgitt av Elveigarlaget til 70% og 90 % reduksjon i enkelte partier. Vi finner at dokumentasjon og evaluering av minstevannføring ikke er godt nok utredet konsesjonssøknaden. Ulempene med denne foreslåtte minstevannføring er totalt sett dårlig belyst. Vår vurdering er at det er åpenbart at dette ikke er tilstrekkelig vannføring for å sikre levedyktig vassdrag og vil i stor grad redusere rekreasjonsverdien til fremtidig fiske i vassdraget til nær null om dette legges til grunn. Vi er sterkt kritisk til en så lav minstevannføring og mener forslaget er uakseptabelt. FNF mener at vannføringen må økes og at man bør anvende kriteriene for miljødesign.

Avbøtende tiltak

Dersom det gis konsesjon så må utbygger pålegges å finansiere kartlegging og tiltaksplan. Samt finansiere gjennomføring av biotopforbedrende tiltak i gyte- og sidebekker i vassdraget.

Andre merknader

- FNF kan ikke se at temaet friluftsliv er konsekvensutredet i konsesjonssøknaden. Krossvatnet og flere områder i tilknytning til Tauvassdraget er registrert som svært viktig og viktige friluftslivsområder. Vi mener at temaet bør utredes.
- FNF kan ikke se at barn og unges interesser er konsekvensutredet i konsesjonssøknaden. I umiddelbar nærhet til Tauvassdraget ligger det flere barnehager, grunnskoler og en videregående skole. Langs vassdraget finnes det flere badeplasser som er mye brukt. Ettersom endring i regulering kan få konsekvenser for barn og unges interesser ber vi om at temaet utredes.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Rogaland

Endre Hovland
Koordinator
FNF Rogaland

Kopi:

Strand kommune
Statsforvalteren i Rogaland
Rogaland fylkeskommune